

DECIZIE

30 septembrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Nicolae Gordilă,

Judecători – Liliana Catan, Elena Covalenco, Ion Guzun și Iurie Diaconu

Judecând în ședință, fără participarea părților, recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Djulieta Devder și de către avocatul Dorel Rotaru în numele părții vătămate Ciobanu Mihail, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 februarie 2014, în cauza penală în privința lui

Ciobanu Teodor Ilie a.n.03.02.1966, originar și domiciliat în r. Hîncești, str. Gheorghe Malarciuc 12, ap.2, cetățean al Republicii Moldova,

Termenul de examinare a cauzei:

Instanța de fond – 14.11.2012-10.12.2013;

Instanța de apel – 30.01.2014-26.02.2014;

Instanța de recurs – 20.05.2014-30.09.2014;

CONSTATĂ:

1. Prin sentința judecătoriei Hîncești din 10 decembrie 2013 inculpatul Ciobanu Teodor Ilie a fost recunoscut culpabil în săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art.361 alin.(1) CP RM, procesul penal fiind încetat, din motivul expirării termenului prescripției tragerii la răspundere penală.

1.2. Tot prin sentința dată s-a dispus a fi respinse ca neîntemeiate cererile avocatului Ursachi Alexandru în interesele lui Ciobanu Teodor privind declararea nulă a ordonanței procurorului procuraturii raionului Hîncești din 20.07.2012 de anulare a ordonanței de scoatere de sub urmărire penală a lui Ciobanu Teodor din 09.06.2010 și privind încetarea procesului penal în legătură cu existența în privința lui Ciobanu Teodor a unei hotărîri de scoatere de sub urmărire penală pe aceleași acuzații.

2. Pentru pronunțarea sentinței, instanța de fond a constatat, că la 06.07.2007 Ciobanu Teodor Ilie, aflîndu-se în orașul Hîncești pe str. Mihalcea Hîncu 108, în incinta biroului notarului privat Raisa Tudos, urmărind scopul de a înstrăina două terenuri pentru construcție din orașul Hîncești cu suprafața de 0,0498 ha și 0,0600 ha, a perfectat semnăturile din contractul de vînzare-cumpărare nr. 2758 și

respectiv 2754 din 06.07.2007 din numele lui Ciobanu Mihail Ilie, care la acel moment se afla peste hotare la muncă în Spania, în legătură cu ce a certificat prin semnătură acordul lui Ciobanu Mihail la înstrăinarea terenurilor și a solicitat a fi întocmit un contract de vânzare-cumpărare din numele acestuia privind înstrăinarea terenurilor nominalizate lui Tiron Maria Vasile, care acționa în baza procurii nr.2 311 autentificată notarial de către notarul privat Veronica Macar în interesele lui Cojocaru Victor, care ulterior și-a înregistrat dreptul de proprietate asupra terenului.

Tot el, la 06.07.2007 aflându-se în orașul Hîncești pe str. Mihalcea Hîncu 108, în incinta biroului notarului privat Raisa Tudos, urmărind scopul de a înstrăina ilegal două terenuri pentru construcții din orașul Hîncești cu suprafața de 0,0498 ha și 0,0600 ha, a perfectat două texturi manuscrite însoțitoare ale semnăturilor „Ciobanu” din numele Galinei Ciobanu în declarațiile nr. 2 757 și nr. 2 761 din 06.07.2007 în baza cărora Ciobanu Galina și-a dat consimțământul său la înstrăinarea de către soțul său Ciobanu Mihail a două terenuri cu suprafața de 0,0498 ha și 0,0600 ha din orașul Hîncești pe care le dețin în comun cu drept de proprietate în devălmășie și în registrul actelor notariale ținut de notarul Raisa Tudos.

Tot el la 06.07.2007, aflându-se în orașul Hîncești pe str. Mihalcea Hîncu 108, în cadrul biroului notarului privat Raisa Tudos, urmărind scopul de a înstrăina ilegal două terenuri pentru construcții din orașul Hîncești cu suprafața de 0,0498 ha și 0,0600 ha a perfectat două semnături din numele lui Ciobanu Mihail în conținutul ordinului de încasare a numerarului nr.34 și nr.35 din 06.07.2007 prin care au fost achitate sumele de 452,00 lei și respectiv 16,00 lei pentru serviciile notarului privat Raisa Tudos.

Tot el, la 06.07.2007 aflându-se în orașul Hîncești pe str. Mihalcea Hîncu 108, în cadrul biroului notarului privat Raisa Tudos, urmărind scopul de a înstrăina ilegal două terenuri pentru construcții din orașul Hîncești cu suprafața de 0,0498 ha și 0,0600 ha, a perfectat două semnături din numele lui Ciobanu Mihail în Registrul actelor notariale ținut de către notarul Raisa Tudos.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către avocatul Ursachi Alexandru în interesele lui Ciobanu Teodor Ilie, prin care solicită casarea acesteia, declararea nulității ordonanței procurorului raionului Hîncești din 20.07.2012, privind anularea ordonanței de scoatere de sub urmărire penală a lui Ciobanu Teodor Ilie din 09.06.2010, actelor procesuale efectuate de organul de urmărire penală în privința lui Ciobanu Teodor Ilie, cu încălcarea prevederilor legale care reglementează desfășurarea urmăririi penale.

Întru susținerea cerințelor invocate, apărarea a indicat că:

- inculpatul Ciobanu Teodor Ilie se afla în relații ostile cu partea vătămată Ciobanu Mihail, iar notarul fiind audiat a declarat că în fața sa, s-a prezentat unul dintre frații gemeni, însă nu știe cine anume dintre ei. Nu s-a ținut cont de faptul că partea vătămată Ciobanu Mihail a declarat că pașaportul său și al soției sale se aflau permanent la el;

- consideră că martorul Tiron Maria este persoană cointeresată în cauza dată, deoarece a avut interes și atribuții nemijlocite la încheierea contractelor de vânzare - cumpărare a loturilor de pământ în numele lui Cojocaru Victor.

- la pronunțarea sentinței instanța de fond s-a bazat pe informația Serviciului Grăniceri, în care este indicat că Ciobanu Mihail a ieșit de pe teritoriul RM la 18.10.2006 și a intrat în țară la 16.10.2007, informația dată fiind combătută prin decizia Curții Supreme de Justiție din 22.12.2011, conform căreia s-a menționat că informația parvenită de la Serviciul Grăniceri nr.22/1073 din 26.02.2010 despre data ieșirii / intrării în țară a lui Ciobanu Mihail în perioada 2004-2007, nu este deplină și conține date contradictorii circumstanțelor stabilite pe parcursul examinării pricinii civile vizate;

- în sentința de condamnare a lui Ciobanu Teodor Ilie, instanța de judecată a indicat că vina lui este demonstrată integral prin raportul de expertiză grafologică nr.1271 din 16.07.2012, întocmit de către experții Merciacov Vladimir și Roibu Sergiu, din numele ÎS „REGISTRU”, însă aceasta din urmă nu este o autoritate împuternicită de a efectua expertiza grafologică, deoarece nu este inclus în registrul Centrului Național de Expertize Judiciare. De asemenea conform raportului de expertiză nr.784 seria AB 001276 din 29.04.2010, efectuată de către Centrul Național de Expertize Judiciare, s-a constatat că nu a fost posibil de stabilit dacă de către Ciobanu Mihail, Ciobanu Galina, Tiron Maria, Ciobanu Elena, Ciobanu Teodor sau altă persoană au fost efectuate semnăturile în contractele de vânzare-cumpărare nr.2758 și nr.2754 la rubrica vânzător și ordinele de plată nr.34 și nr.35 din 06.07.2007 la rubrica depunător, iar semnătura din declarațiile notariale efectuate din numele Galinei Ciobanu la 06.07.2007, la rubrica semnătura, sunt realizate posibil de către o altă persoană, nu de Ciobanu Galina;

- consideră că instanța de fond nejustificat a dat prioritate concluziei expertizei efectuată de către experții particulari în comparație cu expertizele efectuate de către experții din cadrul Centrului Național de Expertize Judiciare al Ministerului Justiției. Astfel, instanța de fond urma să stabilească cu certitudine de către cine au fost efectuate alte semnături din numele lui Ciobanu Galina;

- la 18.03.2010, a fost pornit procesul penal în privința lui Ciobanu Teodor Ilie, la 18.03.2010 și la 23.04.2010, Ciobanu Teodor Ilie a fost audiat în calitate de bănuț, ulterior, la data de 03.06.2010, procurorul a emis ordonanța de scoatere a lui Ciobanu Teodor Ilie de sub urmărire penală. La 24.02.2012, după expirarea

termenului de 1 an și 8 luni, în loc de un an, după cum prevede art.287 alin.(1) CPP, procurorul raionului Hîncești a abrogat ordonanța de suspendare a urmăririi penale, dispunînd reluarea urmăririi penale, însă procurorul nu a dispus anularea ordonanței privind scoaterea persoanei de sub urmărire penală. Astfel, motivele invocate în ordonanța privind reluarea urmăririi penale, nu se încadrează în norma art.287 CPP RM, deoarece nu au fost stabilite careva circumstanțe recente;

- în dosar s-au admis unele falsificări, deoarece ulterior a apărut ordonanța privind anularea ordonanței de scoatere a lui Ciobanu Teodor Ilie, de sub urmărire penală. Organul de urmărire penală a efectuat cu participarea lui Ciobanu Teodor Ilie mai multe acțiuni procesuale, inclusiv interogarea acestuia în calitate de învinuit, în timp ce ordonanța privind scoaterea acestuia de sub urmărire penală nu a fost abrogată.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 februarie 2014 a fost admis apelul declarat, casată sentința și pronunțată o nouă hotărîre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care s-a încetat procesul penal în privința lui Ciobanu Teodor Ilie în baza art.391 alin.1), pct.(6) CPP pe motiv că există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală, adică fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

4.1. Astfel, instanța de apel a constatat că, de către organul de urmărire penală, Ciobanu Teodor Ilie, este învinuit de faptul că la 06.07.2007, aflîndu-se în orașul Hîncești pe str. Mihalcea Hîncu 108, în incinta biroului notarului privat Raisa Tudos, urmărind scopul de a înstrăina două terenuri pentru construcție din orașul Hîncești cu suprafața de 0,0498 ha și 0,0600 ha, a perfectat semnăturile din contractul de vânzare-cumpărare nr. 2758 și respectiv 2754 din 06.07.2007 din numele lui Ciobanu Mihail Ilie, care la acel moment se afla peste hotare la muncă în Spania, în legătură cu ce a certificat prin semnătură acordul lui Ciobanu Mihail la înstrăinarea terenurilor și a solicitat a fi întocmit un contract de vânzare-cumpărare din numele acestuia privind înstrăinarea terenurilor nominalizate lui Tiron Maria Vasile, care acționa în baza procurii nr.2 311 autentificată notarial de către notarul privat Veronica Macar în interesele lui Cojocaru Victor, care ulterior și-a înregistrat dreptul de proprietate asupra terenului.

Tot el, la 06.07.2007 aflîndu-se în orașul Hîncești pe str. Mihalcea Hîncu 108, în incinta biroului notarului privat Raisa Tudos, urmărind scopul de a înstrăina ilegal două terenuri pentru construcții din orașul Hîncești cu suprafața de 0,0498 ha și 0,0600 ha, a perfectat două texturi manuscrise însoțitoare ale semnăturilor „Ciobanu” din numele Galinei Ciobanu în declarațiile nr. 2 757 și nr. 2 761 din 06.07.2007 în baza cărora Ciobanu Galina și-a dat consimțămîntul său la înstrăinarea de către soțul său Ciobanu Mihail a două terenuri cu suprafața de 0,0498 ha și 0,0600 ha din orașul Hîncești pe care le dețin în comun cu drept de

proprietate în devălmășie și în registrul actelor notariale ținut de notarul Raisa Tudos.

Tot el la 06.07.2007, aflându-se în orașul Hîncești pe str. Mihalcea Hîncu 108, în cadrul biroului notarului privat Raisa Tudos, urmărind scopul de a înstrăina ilegal două terenuri pentru construcții din orașul Hîncești cu suprafața de 0,0498 ha și 0,0600 ha a perfectat două semnături din numele lui Ciobanu Mihail în conținutul ordinului de încasare a numerarului nr.34 și nr.35 din 06.07.2007 prin care au fost achitate sumele de 452,00 lei și respectiv 16,00 lei pentru serviciile notarului privat Raisa Tudos.

Tot el, la 06.07.2007 aflându-se în orașul Hîncești pe str. Mihalcea Hîncu 108, în cadrul biroului notarului privat Raisa Tudos, urmărind scopul de a înstrăina ilegal două terenuri pentru construcții din orașul Hîncești cu suprafața de 0,0498 ha și 0,0600 ha, a perfectat două semnături din numele lui Ciobanu Mihail în Registrul actelor notariale ținut de către notarul Raisa Tudos.

Instanța de apel, cercetînd în ansamblu probele administrate de către organul de urmărire penală din punct de vedere al concludenței, pertinentei și veridicității lor, a stabilit că, instanța de fond a adoptat soluția privind condamnarea lui Ciobanu Teodor Ilie, mult prea pripit și neîntemeiat bazîndu-se pe:

- *declarațiile inculpatului, Ciobanu Teodor Ilie;*
 - *declarațiile părții vătămate Ciobanu Mihail;*
 - *declarațiile martorului Tudos Raisa;*
 - *declarațiile martorului Tiron Maria;*
 - *declarațiile martorului Tiron Gheorghe;*
 - *declarațiile martorului Tacu Constantin;*
 - *declarațiile martorului Storojuc Alexandru;*
- și alte probe cum sunt:

- *informația parvenită de la Serviciul Grăniceri al Republicii Moldova din 02.03.2010 privind traversarea de către Ciobanu Mihail și Ciobanu Galina a frontierei de stat a Republica Moldova potrivit căreia Ciobanu Mihail are ieșirea din Republica Moldova la 18.10.2006 și intrarea proximă în țară la 16.10.2007, iar Ciobanu Galina a înregistrat ieșiri din și intrări în țară începînd cu 30.01.2008;*

- *certIFICATELE eliberate de Santa Gomez Lamadrid, reprezentantul împuternicit al S.L. „PROMOCIONES RUSUR” cu CIF: B 39294806 și sediul pe strada Manuel Avila 2, Renedo de Pielagos, Cantabria (f.d.89-95, voi. II), care confirmă faptul că în perioada 23.10.2006 pînă la 11.01.2008 fără întrerupere, Mihail Ciobanu a prestat serviciile sale de muncitor la cofraje în Hercasa Ingeniera Cantabria XXI S.L, iar în zilele de 05.07.2007 și 06.07.2007, s-a aflat la realizarea lucrărilor sale de cofraje în activitatea contractată. Relațiile de muncă stabilite între partea vătămată și Hercasa Ingeniera Cantabria XXI S.L., inclusiv și perioada pe*

care acestea s-au desfășurat și-au găsit confirmare în ședința de judecată și prin informația reflectată în Raportul de activitate profesională și istoria activității profesionale emise de Ministerul Muncii și Emigrării al Regatului Spaniei și contractul de muncă încheiat între Ciobanu Mihail și Hercasa Ingineria Cantabria XXI S.L.;

- *contractul de vânzare-cumpărare nr.2754 din 06.07.2007* încheiat între Ciobanu Mihail Ilie și Cojocaru Victor Gheorghe, în temeiul căruia Cojocaru Victor a dobândit cu titlu de proprietate un teren pentru construcții cu suprafața de 0,0498 ha amplasat în orașul Hîncești, autentificat de notarul privat Tudos Raisa; Contractul de vânzare-cumpărare nr. 2758 din 06.07.2007 încheiat între Ciobanu Mihail Ilie și Cojocaru Victor Gheorghe în temeiul căruia Cojocaru Victor a dobândit cu titlu de proprietate un teren pentru construcții cu suprafața de 0,0600 ha amplasat în orașul Hîncești, str. Bucureștilor 45, autentificat de notarul privat Tudos Raisa; Declarația cu nr. 2757 din 06.07.2007 semnată din numele Ciobanu Galina Nicolae și autentificată de notarul privat Raisa Tudos prin care declarantul își exprimă acordul la vânzarea terenului pentru construcție din orașul Hîncești; Declarația nr. 2761 din 06.07.2007 semnată din numele Ciobanu Galina Nicolae și autentificată de notarul privat Raisa Tudos prin care declarantul își exprimă acordul la vânzarea terenului pentru construcție din or. Hîncești str. Bucureștilor 45, autentificată de notarul privat Raisa Tudos (f.d.65, voi. I); Ordinele de încasare a numerarului nr.34 și 35 06.07.2007 în temeiul cărora s-a încasat de la Ciobanu Mihail taxele pentru activitatea notarială și taxa de stat de la acte notariale, cu semnătura depunătorului; Cererea adresată oficiului cadastral teritorial Hîncești la data de 04.07.2007 înregistrată sub numărul 5301/17474/07/1 privind înregistrarea dreptului de proprietate asupra terenului, eliberarea extrasului din registru și a certificatului privind valoarea bunului imobil cu semnătura solicitantului și cererea cu privire la eliberarea certificatului privind valoare bunului imobil și a extrasului din registrul bunurilor imobile nr. 5301/17475/07/1 din 04.07.2007.

- *raportul de expertiză nr.1271 din 16.07.2012* întocmit de către experții particulari Vladimir Mercaciov și Sergiu Roibu, din care rezultă că semnăturile din numele lui Ciobanu Mihail Ilie din documentele: Contractul de vânzare-cumpărare nr. 2758 din 06.07.2007, contractul de vânzare-cumpărare nr. 2754 din 06.07.2007, ordinul de încasare a numerarului nr.34 din 06.07.2007, ordinul de încasare a numerarului nr.35 din 06.07.2007, Registrul actelor notariale seria AA nr.003413/234 deținut de notarul public Tudos Raisa, numărul de înregistrare „2754” și „2758” din 06.07.2007, cererea cu privire la înregistrarea dreptului de proprietate și eliberarea certificatului cu privire la valoarea și Extrasului din Registrul bunurilor imobile nr.5301/17474/07/1 din 04.07.2007 au fost executate de către Ciobanu Teodor Ilie; la fel de către Ciobanu Teodor Ilie a fost executat și

textul manuscris „Ciobanu” însoțitor al semnăturilor din numele Galinei Ciobanu din două declarații adresate biroului notarial Tudos Raisa nr. 2757 și 2761 din 06.07.2010 și din Registrul actelor notariale nr. 6 (AA N° 003413/234) a notarului Tudos Raisa pe anul 2007. Semnăturile efectuate din numele lui Ciobanu Galina din două declarații adresate Biroului notarial Tudos Raisa nr.2757 și 2761 din 06.07.2010, în registrul actelor notariale a notarului Tudos Raisa pe anul 2007 au fost executate nu de Ciobanu Galina, însă a stabili dacă semnăturile din numele lui Ciobanu Galina Nicolae în declarațiile sus-numite au fost executate sau nu de Ciobanu Mihail, Ciobanu Elena, Ciobanu Teodor, Tiron Maria nu a fost posibil.

La cele menționate, instanța de apel și-a motivat soluția invocând că:

- În cadrul urmăririi penale și în ședința instanței de fond notarul public Tudos Raisa a declarat că la încheierea contractelor de vânzare - cumpărare a loturilor de teren au fost prezente părțile, însă nu poate spune cu certitudine cine din frații Ciobanu a fost prezent, presupunând că acesta a fost Ciobanu Tudor, nefiind sigură de acesta. Au fost prezente toate actele necesare, inclusiv documentele ce confirmă identitatea persoanelor în original, iar partea vătămată Ciobanu Mihail în cadrul urmăririi penale și în instanțele judiciare a declarat că actele lui de identitate și a soției sale Ciobanu Galina tot timpul au fost la ei în Spania. La notar nimeni nu a contestat identitatea persoanelor prezente. Astfel trezește dubii încheierea contractelor sus-menționate de către inculpat.

- La 16.01.2010 pe cazul înstrăinării loturilor de pământ Ciobanu Mihail și soția lui Ciobanu Galina s-au adresat la judecătoria Hîncești cu o acțiune civilă împotriva lui Cojocaru Victor cu privire la declararea nulității contractelor de vânzare - cumpărare a loturilor.

- La 20.09.2010 Ciobanu Galina a depus o cerere de chemare în judecată împotriva lui Cojocaru Victor, notarul public Tudos Raisa cu privire la declararea nulității actelor juridice.

Instanța de apel a reiterat că, în instanța de judecată care a examinat cauza civilă, atât notarul Tudos Raisa, cât și Tiron Maria, care îl reprezintă pe Cojocaru Victor au confirmat faptul că loturile de pământ au fost procurate de Ciobanu Mihail și Ciobanu Galina și nu de către inculpat (vol.II, f.d.68-71), fapt indicat în Decizia Curții Supreme de Justiție din 22.12.2011 (vol.I.f.d. 256-263), care conține date și referitor la informația de la Serviciul Grăniceri al Republicii Moldova din 02.03.2010, privind traversarea de către Ciobanu Mihail și Ciobanu Galina a frontierei de stat, potrivit căreia Ciobanu Mihail are ieșiri din Republica Moldova la 18.10.2006 și intrarea în țară la 16.10.2007.

Instanța de apel a menționat că, informația, la care a făcut referire instanța de fond ca probă de învinuire a lui Ciobanu Tudor a fost combătută în cadrul examinării cauzei civile și în decizia din 22.12.2011 este menționat că informația

nr.22/1073 din 26.02.2010 cu referire la baza de date a Serviciului Grăniceri RM despre data intrării/ieșirii lui Ciobanu Mihail în din Republica Moldova în perioada 2004-2007, nu este deplină, conține date contradictorii circumstanțelor stabilite în pricină, nu poate fi apreciată ca probă pertinentă și pusă în baza hotărârii ca confirmare că în perioada 04.07.2007- 06.07.2007 acesta nu s-a aflat în Republica Moldova (vol. I, f.d.256-263).

Referitor la certificatele prezentate de către Ciobanu Mihail conform cărora se confirmă că, în perioada 23.10.2006 - 11.01.2008, Ciobanu Mihail a lucrat fără întrerupere în Spania, instanța de apel a menționat că în informația Serviciului de Grăniceri este menționat că Ciobanu Mihail are ieșire din țară la 18.10.2006 și intrare în țară la 16.10.2007 (vol. I, f. d. 177-178, vol. II. f.d. 96-103).

Instanța de apel a concluzionat că nu pot fi considerate drept probă de învinuire declarațiile martorului Tiron Maria, care a încheiat contractele de vânzare - cumpărare a loturilor pentru Cojocar Victor în baza procurii și care a declarat în ședința instanței de fond că loturile de pământ le-a procurat de la Ciobanu Teodor, dar nu este sigură.

În aceeași ordine de idei, instanța de apel a mai menționat că:

- cauza penală de învinuirea lui Ciobanu Teodor Ilie, de comiterea infracțiunii prevăzute de art.361 alin.(1) CP RM, a fost pornită la 02.03.2010;

- prin ordonanța organului de urmărire penală din 18.03.2010, Ciobanu Teodor Ilie a fost recunoscut în calitate de bănuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin.(1) CP RM, tot la 18.03.2010 și ulterior la 23.04.2010, Ciobanu Teodor Ilie a fost audiat în calitate de bănuit pe cauza penală vizată;

- la 25.03.2010, prin ordonanța organului de urmărire penală, s-a dispus efectuarea expertizei grafologice, la Centrul Național de Expertize Judiciare, ulterior prin ordonanța din 04.06.2010, organul de urmărire penală a dispus efectuarea expertizei grafologice în comisie.

Astfel, potrivit raportului de expertiza grafoscopică nr.784, seria AB 001276 din 29.04.2010 realizat de expertul Centrului Național de Expertize Judiciare Evhut Galina, nu a fost posibil de stabilit dacă de către Ciobanu Mihail, Ciobanu Galina, Tiron Maria, Ciobanu Elena, Ciobanu Teodor sau o altă persoană au fost efectuate semnăturile în contractele de vânzare-cumpărare nr. 2758 și 2754 la rubrica „Vânzător”, în ordinele de plată nr. 34 și 35 din 06.07.2007 la rubrica „Depunător”, iar semnătura din declarațiile notariale efectuate din numele Galinei Ciobanu la 06.07.2007 la rubrica „semnătura” sunt realizate posibil de către o altă persoană, nu de Ciobanu Galina.

De asemenea prin raportul de expertiză nr. 1878-1879, seria AB 001719 din 27.07.2010 realizat de către Centrul Național de Expertize Judiciare în comisia

experților Evhut Galina și Vozniuc Larisa - au fost confirmate și menținute concluziile expuse în raportul de expertiză nr.784 seria AB 001276 din 29.04.2010.

Ca rezultat, prin ordonanța procurorului în procuratura Hîncești Zamă Sergiu din 09.06.2010, s-a dispus scoaterea lui Ciobanu Teodor Ilie de sub urmărire penală și suspendarea urmăririi penale.

Ulterior, prin ordonanța procurorului raionului Hîncești, din 24.02.2012, în urma adresării plîngerii de către avocatul părții vătămate, s-a dispus abrogarea ordonanței privind suspendarea urmăririi penale din 24.02.2012 și reluarea urmăririi penale în privința lui Ciobanu Teodor Ilie.

Instanța în conformitate cu prevederile art. 287 alin.(4) CPP RM și conform materialelor cauzei penale a conchis că, procurorul neîntemeiat a dispus reluarea urmăririi penale, axîndu-se la baza emiterii acesteia pe faptul că organul de urmărire penală nu a întreprins măsurile în vederea consolidării bazei probatoriu, identificarea persoanelor vinovate, nu au fost audiați notarul Tudos Raisa, cît și partea vătămată Ciobanu Mihail, nu au fost efectuate confruntări între părți, mai mult decît atît acestea nicidecum nu pot fi considerate drept fapte care nu au fost cunoscute la etapa dată, or, toate faptele date au fost cunoscute organului de urmărire penală, încă din momentul pornirii urmăririi penale, reieșind din plîngerea părții vătămate cît și actele anexate.

Ca consecință, s-a concluzionat, că cele menționate mai sus nu pot fi considerate circumstanțe noi cunoscute, avînd în vedere că efectuarea acțiunilor date ține de atribuțiile funcționale ale organului de urmărire penală.

Instanța de apel a apreciat drept eronată concluzia instanței de fond, precum că în calitate de circumstanță recent descoperită servește raportul de expertiză grafologică nr.1271 din 16.07.2012, din considerentul că în ordonanța procurorului raionului Hîncești din 24.02.2012, privind anularea ordonanței de suspendare a urmăririi penale, nu este indicat ca motiv de reluare, necesitatea efectuării unei asemenea expertize, mai mult ca atît că în cadrul urmăririi penale, pînă la emiterea ordonanței de scoatere a lui Ciobanu Teodor Ilie de sub urmărire penală din 09.06.2010, au fost efectuate două expertize grafologice nr.784, seria AB 001276 din 29.04.2010 realizat de expertul Centrului Național de Expertize Judiciare Evhut Galina, și raportul de expertiză în comisie nr. 1878-1879, seria AB 001719 din 27.07.2010 realizat de către Centrul Național de Expertize Judiciare.

Astfel, instanța de apel a considerat ca inadmisibil ca probă raportul de expertiză nr.1271 din 16.07.2012 întocmit de către experții particulari Vladimir Mercaciov și Sergiu Roibu, din considerente că, expertiza dată a fost efectuată de către persoane neautorizate de stat, or, „Registru” SA, în calitate de autoritate nu este în drept să emită rapoarte de expertiză, mai mult ca atît, persoanele care au

efectuat expertiza dată Vladimir Mercaciov și Sergiu Roibu, nu sunt incluși în lista experților autorizați.

În acest context, instanța de apel a considerat acțiunile organului de urmărire penală ilegale și dubioase, avînd drept scop incriminarea lui Ciobanu Teodor Ilie, în baza unei învinuiri întemeiate doar pe presupuneri, or, este neclară poziția organului de urmărire penală, avînd două rapoarte de expertiză grafologică care constată că contractele de vînzare-cumpărare nu au fost semnate de către Ciobanu Teodor Ilie, organul de urmărire penală, numește a treia expertiză în cadrul unui centru privat.

Instanța de apel a constatat că, atît organul de urmărire penală, cît și instanța de judecată nu au stabilit cu certitudine persoana care a falsificat contractul de vînzare-cumpărare nr. 2758 din 06.07.2007, contractul de vînzare-cumpărare nr. 2754 din 06.07.2007, ordinul de încasare a numerarului nr.34 din 06.07.2007, ordinul de încasare a numerarului nr.35 din 06.07.2007, Registrul actelor notariale seria AA nr.003413/234 deținut de notarul public Tudos Raisa, numărul de înregistrare „2754” și „2758” din 06.07.2007, cererea cu privire la înregistrarea dreptului de proprietate și eliberarea certificatului cu privire la valoarea și Extrasul din Registrul bunurilor imobile nr.5301/17474/07/1 din 04.07.2007, axîndu-se la adoptarea soluției pe niște presupuneri și bănuiele neîntemeiate.

De asemenea instanța de apel a reiterat și faptul că:

- la emiterea ordonanței de către procurorul raionului Hîncești din 24.02.2012, privind anularea ordonanței de suspendare a urmăririi penale, nu s-a respectat termenul prevăzut de norma art. 287 alin.(4) CPP, or, ordonanța privind suspendarea urmăririi penale a fost emisă la data de 09.06.2010, iar reluarea acesteia s-a dispus la expirarea termenului de un an opt luni douăzeci și cinci de zile, pe cînd norma vizată prevede termenul limită de un an, iar acțiunile organului de urmărire penală de continuare a urmăririi penale, nemijlocit petrecerea acțiunilor cu participarea lui Ciobanu Teodor Ilie, adică înaintarea învinuirii, audierea sa, cît și acțiunile procesuale de confruntare, sunt ilegale, în contextul normei art. 22 alin.(2) CPP ;

- prin ordonanța procurorului în procuratura Hîncești, Zamă Sergiu din 09.06.2010, s-a dispus scoaterea lui Ciobanu Teodor Ilie de sub urmărire penală și suspendarea urmăririi penale, iar prin ordonanța procurorului raionului Hîncești, din 24.02.2012, în urma adresării plîngerii de către avocatul părții vătămate, a dispus abrogarea ordonanței privind suspendarea urmăririi penale din 24.02.2012 și reluarea urmăririi penale în privința lui Ciobanu Teodor Ilie.

Respectiv, Colegiul Penal a relevat că, în acest caz, procurorul raionului Hîncești a anulat ordonanța din 09.06.2010, doar în partea suspendării urmăririi penale, însă nu și în partea scoaterii lui Ciobanu Teodor Ilie de sub urmărire

penală, reiterînd prevederile art. 251 alin.(1) CPP „încălcarea prevederilor legale care reglementează desfășurarea procesului penal atrage nulitatea actului procedural numai în cazul în care s-a comis o încălcare a normelor procesuale penale ce nu poate fi înlăturată decît prin anularea acelu act ” ;

- potrivit materialelor cauzei penale, f.d.270, este anexată ordonanța procurorului raionului Hîncești, Moroz Remus din 20.07.2012, privind abrogarea ordonanței de scoatere a lui Ciobanu Teodor Ilie de sub urmărire penală din 09.06.2010. Faptul că, de facto, ordonanța din 20.07.2012, nu a fost emisă, la această dată este demonstrat și prin raportul ofițerului de urmărire penală Rusu Valentin, din 04.10.2012, adresată procurorului în procuratura Hîncești, Scutelnic Ovidiu, cu propunerea de a anula ordonanța de scoatere a lui Ciobanu Teodor Ilie de sub urmărire penală din 09.06.2010.

Mai mult decît atît, chiar și în cazul admiterii situației privind emiterea de facto a ordonanței procurorului raionului Hîncești, Moroz Remus din 20.07.2012, privind abrogarea ordonanței de scoatere a lui Ciobanu Teodor Ilie de sub urmărire penală din 09.06.2010, aceasta urma a fi adusă la cunoștința lui Ciobanu Teodor Ilie, fapt care însă nu a fost făcut de către procuror, fiind adusă la cunoștința lui Ciobanu Teodor Ilie, abia la data de 26.11.2012, în momentul finisării urmăririi penale.

Sub acest aspect, Instanța de apel a menționat că în conformitate cu prevederile art.391 alin.(1), pct.6) CPP RM, „sentința de încetare a procesului penal se adoptă dacă există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală;

Iar în conformitate cu prevederile art.275 alin.(1), pct.3) CPP RM, „urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care fapta nu întrunește elementele infracțiunii, cu excepția cazurilor cînd infracțiunea a fost săvîrșită de o persoană juridică”.

5. Decizia menționată se contestă cu recurs ordinar de către procuror și avocatul Dorel Rotaru în numele părții vătămate Ciobanu Mihail.

5.1. Procurorul în recursul declarat a solicitat casarea acesteia, cu menținerea sentinței, invocînd temeiul pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală - *hotărîrile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, cînd hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, ori motivarea soluției contrazice dispozitivului hotărîrii acesta fiind expus neclar.*

În susținerea temeiului invocat se indică următoarele argumente:

- concluziile raportului de expertiză nr. 271 din. 16.07.2012, au fost formulate de doi experți particulari care la data efectuării expertizei erau incluși în Lista experților judiciari particulari atestați a Registrului de Stat, respectiv dețineau

dreptul de a efectua examinări în domeniul expertizei, fapt confirmat prin informația eliberată de directorul Centrului Național de Expertize Judiciare sub nr. 838 din.14.02.2013 și anexată la materialele cauzei penale (f.d.66-67, vol.II);

- referitor la procedura de dispunere a contraexpertizei grafoscopice, care la fel a fost pusă îndoială de către colegiul penal, acuzarea a menționat că prin prisma prevederilor art.251 alin.(4) CPP, la etapa când inculpatul Ciobanu Teodor a luat cunoștință, cu concluziile acestei expertize nu a invocat nulitatea acestui act, pe motive de procedură, așa după cum stipulează norma enunțată mai sus, în acest sens inculpatul fiind deja decăzut din dreptul de invoca nulitatea acestei probe;

- reluarea urmăririi penale a fost condiționată de apariția unor circumstanțe recent descoperite în sensul art. 287 alin.(4) Cod de procedură penală. Astfel, la caz ca circumstanțe recent descoperite , sunt concluziile raportului de expertiză grafoscopică nr. 1271 16.07.2012;

- cât privește argumentul Colegiului penal prin care se invocă că abrogarea ordonanței le scoatere a lui Ciobanu Teodor Ilie de sub urmărire penală din 09.06.2010, de facto nu a fost emisă la 20.07.2012, fapt care este demonstrat și prin raportul ofițerului de urmărire penală Rusu Valentin, din 04.10.2012, adresată procurorului în procuratura Hîncești, Scutelnic Ovidiu, cu propunerea de a anula ordonanța de scoatere a lui Ciobanu Teodor Ilie le sub urmărire penală din 09.06.2010, acuzarea menționează că scoaterea persoanei de sub urmărire penală și respectiv anularea actului dat, este prerogativa exclusivă a procurorului, care poate efectua acesta acțiune atît la propunerea organului de urmărire penală, cât și din oficiu, acest drept revenindu-i conform atribuțiilor de serviciu stipulate la art. 52 Cod de procedură penală.

- instanța de apel incorect a apreciat declarațiile martorilor și probele administrate la caz, care cu certitudine dovedesc vinovăția inculpatului;

- adoptarea de către instanța de apel a soluției de încetare a procesului penal, prin prisma art. 391 alin.(1) pct.6) CPP cu invocarea motivului, *că există circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală, adică fapta nu întrunește elementele infracțiunii*, este o interpretare greșită a legislației procesual penale, deoarece legiuitorul a reglementat concret cazurile cînd se poate adopta o soluție de încetare a procesului penal, în suma acestor temeuri neîncadrîndu-se o atare soluție – *„fapta nu întrunește elementele infracțiuni”*;

- la pronunțarea deciziei de încetare a procesului penal în privința lui Ciobanu Teodor, instanța de apel nu a verificat legalitatea sentinței sub aspectul temeiniciei soluției adoptate de instanța de fond, astfel încît pripit a ajuns la concluzia despre încetarea procesului penal, neindicînd care anume motiv concret sau încălcare concretă din cele enumerate în descriptivul deciziei a dus la soluția de încetare a procesului penal, creînd astfel o situație confuză.

5.2. *Avocatul Dorel Rotaru în numele părții vătămate Ciobanu Mihail, de asemenea a solicitat casarea acesteia, cu menținerea sentinței, invocând temeiul pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală - hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, ori motivarea soluției contrazice dispozitivului hotărârii acesta fiind expus neclar.*

În susținerea recursului a invocat aceleași motive ca și în recursul procurorului invocat la p. 5.1. a prezentei decizii.

6. Referință asupra recursurilor declarate a depus avocatul Alexandru Uraschi în numele inculpatului Ciobanu Teodor, prin care a solicitat respingerea acestora ca inadmisibile și menținerea decizie recurate.

7. Verificând argumentele invocate în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că recursurile declarate urmează a fi admis din următoarele considerente:

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, *juducând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.*

De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Conform art. 414 Cod de procedură penală, *instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.*

Potrivit cerințelor nominalizate, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual penal sau administrativ au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

Colegiul lărgit, analizând textul deciziei atacate în coraport cu materialul probator al prezentei cauze reține, că instanța de apel și-a motivat decizia în conformitate cu prevederile art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, însă, potrivit dispozitivului deciziei, instanța de apel a decis casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțare unei noi hotărâri potrivit modului prevăzut pentru prima instanță: *a încetat concomitent procesul penal în privința lui Ciobanu Teodor Ilie în baza art.391 alin.(1), pct.6 CPP pe motiv că există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală, precum și pentru faptul că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.*

În acest context, Colegiul remarcă că constatările instanței de apel sunt contradictorii, nefiind clare și anume, procesul penal a fost încetat în baza art.391 alin.(1) pct.6 CPP sau în baza art. 275 alin. (1) pct.3 CPP.

Referitor la cele enunțate supra, instanța de recurs menționează că prevederile pct. 6) alin. (1) art.391 Cod de procedură penală, *circumstanțele care exclud urmărirea penală*, sunt prevăzute la art. 275 Cod de procedură penală, iar la etapa judecării cauzei în instanța de judecată, procedura de încetare a procesului penal este reglementată de prevederile art. 332 Cod de procedură penală, care expres indică că, în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art.275 pct.5)-9), 285 alin.(1) pct.1), 2), 4), 5) Cod de procedură penală, precum și în cazurile prevăzute în art.53-60 din Codul penal, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă, și nici de cum nu se indică la prevederile art. 275 pct.3) Cod de procedură penală, la care face referire instanța de apel în decizia sa.

Or, conform art. 384 Cod de procedură penală, legiuitorul a stipulat că instanța de judecată hotărînd asupra învinuirii înaintate inculpatului, poate adopta una din trei tipuri de sentință - de condamnare, de achitare sau de încetare a procesului penal.

Prin existența altor circumstanțe, care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală se vor avea în vedere și cazurile prevăzute de art. 57-58, art. 217 alin. (5), art. 325 alin. (4) Cod penal, care prevăd expres liberarea persoanei de răspundere penală în cazul prezenței anumitor circumstanțe.

Colegiul penal remarcă că, instanța de apel a făcut trimitere și la prevederile art. 251 Cod de procedură penală, invocînd încălcările care atrag nulitatea actelor procedurale, însă încălcarea normelor juridice privind competența după materie sau calitatea persoanei la urmărirea penală nu poate genera nulitatea tuturor actelor cauzei penale.

Prin urmare, dacă și a fost încălcată competența după materie sau persoană de către procuror, actul de sesizare a instanței este valabil și instanța este obligată să examineze cauza în baza probelor administrate nemijlocit în fața judecății.

Astfel, probele administrate în instanță prin intermediul constatărilor tehnico-științifice și medico-legale, expertizelor, documentelor și declarațiilor martorilor/părții vătămate, pot fi examinate și apreciată pertinenta, concludenta și utilitatea lor pentru rezolvarea cauzei.

Prin urmare, la îndeplinirea măsurilor prevăzute de art. 100-101 CPP, fiind constatată derogarea de la reglementările competenței materiale ori personale, instanța de judecată este în drept să se pronunțe, după caz, prin sentință de condamnare ori de achitare, dar nu și de încetare a procesului penale invocând art. 391 alin. (1) pct.6) CPP.

Or, în cazurile de nerespectare a competenței la urmărirea penală, chestiunea nulității întregului proces și aplicarea art. 391 alin. (1) pct. 6) CPP urmează a fi analizată prin prisma respectării și altor principii a dreptului procesual penal, la caz prevăzut la art.7 alin. (2) Cod de procedură penală.

Rezumînd cele menționate, Colegiul constată că și-a găsit confirmare temeiul invocat de recurenți și prevăzut în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală: *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, cînd hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, ori motivarea soluției contrazice dispozitivului hotărîrii acesta fiind expus neclar, , ceea ce inevitabil duce la casarea deciziei instanței, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanța de apel, deoarece aceste erori nu pot fi corectate de instanța de recurs.*

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual penale asupra tuturor motivelor invocate în apel, să verifice și să aprecieze profund probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu cerințele legii, să le dea apreciere convenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, să analizeze la modul convenit prezența sau lipsa vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii imputate, ținînd cont de motivele expuse în pct. 7 al prezentei decizii și de motivele invocate în apeluri și recursuri, să verifice temeinicia și legalitatea ordonanțelor din 24.02.2012 și 20.07.2012 referitor la abrogarea ordonanței din 09.06.2010, și ca urmare să pronunțe o hotărîre legală și întemeiată, care să corespundă prevederilor art.417 Cod de procedură penală

8. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E:

Admite recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Djulieta Devder și de către avocatul Dorel Rotaru în numele părții vătămate Ciobanu Mihail, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 februarie 2014, în cauza penală în privința lui Ciobanu Teodor Ilie și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de atac.
Decizia publicată la 28 octombrie 2014.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecător

Liliana Catan

Elena Covalenco

Ion Guzun

Iurie Diaconu

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

Dispozitiv

30 septembrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Nicolae Gordilă

Judecători – Liliana Catan, Elena Covalenco, Ion Guzun și Iurie Diaconu

a judecat în ședință, fără participarea părților, recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Djulieta Devder și de către avocatul Dorel Rotaru în numele părții vătămate Ciobanu Mihail, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 februarie 2014, în cauza penală în privința lui

Ciobanu Teodor Ilie a.n.03.02.1966, originar și domiciliat în r. Hîncești, str. Gheorghe Malarciuc 12, ap.2, cetățean al Republicii Moldova.

Termenul de examinare a cauzei:

Instanța de fond – 14.11.2012-10.12.2013;

Instanța de apel – 30.01.2014-26.02.2014;

Instanța de recurs – 20.05.2014-30.09.2014;

În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

DECIDE:

Admite recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Djulieta Devder și de către avocatul Dorel Rotaru în numele părții vătămate Ciobanu Mihail, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 februarie 2014, în cauza penală în privința lui *Ciobanu Teodor Ilie* și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de atac.

Decizia motivată se va publica la 28 octombrie 2014.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecător

Liliana Catan

Elena Covalenco

Ion Guzun

Iurie Diaconu

